

SZAKMAI-TÁRSADALMI FELELŐSSÉG

Az Energiapolitika 2000 Társulat állásfoglalása az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület, a Magyar Elektrotechnikai Egyesület, a Magyar Energetikai Társaság és a Magyar Mérnöki Kamara elnökeinek 2007. novemberi közös nyilatkozatáról

A nyilatkozatot aláíró vezetők az általuk képviselt szervezeteket „*a magyar energetika iránt elkötelezett szakmai alapon szerveződő társadalmi szervezetek*”-ként definiálják, s nyilatkozatukkal a „*társadalmi közjó iránti felelősségükre*” hívják fel a társadalmi, politikai nyilvánosság nem szakmai szereplőit.

A szándék dicséretes, de mulasztással terhelt, példamutatás nélkül pedig hiteltelen.

Az aláírók megkülönböztetnek „*társadalmi érdeket*”, „*szakmai érdeket*” és „*politikai érdeket*”, s arra hívnak fel, hogy a társadalmi érdek érvényesülését az szolgálja, ha „*szakmai állítással szemben szakmai érvet, politikai érdekekkel szemben politikai érdeket állítunk*.” Vagyis az említett érdekeket nemcsak különválasztják, hanem a társadalmi érdektől való elkülönülésüket, az érdekek külön érvényesülését elismerve, azt kimondottan szükségesnek is tartják. Ez egyébként önmeghatározásuknak is ellentmondani látszik, amelyben „*magyar energetika iránt elkötelezett*” szervezetekről beszélnek. Ez a neoliberális fogantatású ideológia ismerős az energiaprivatizáció időszakából: a szakmai szervezetek csak a tisztán szakmai kérdésekkel foglalkozzanak, a politikát hagyják a politikusokra. Az aláírók szervezetei — a Magyar Elektrotechnikai Egyesület kivételével — ezen az alapon nem léptek fel a magyar energetikát mára széttroncsoló energiaprivatizáció, majd liberalizáció ellen, amelyeknek következményei az „*aggódva észlelt*” jelenségek is.

A szakma és a politika az energetikában (sem) választható el egymástól, mivel az (energetikai) közszolgáltatások eredendően a közösség, a „*polisz*” érdekét szolgáló tevékenységek, amelyet nevükben is hordoznak. Az utóbbi évek nyelvi leleménye, a „*szakmapolitika*” szó is erre utal. A globalizáció (privatizáció és liberalizáció) lényege, hogy a közösségi érdek helyébe a (magán) profitérdek kerül. Mindez nyelvileg is kifejeződik: például a „*szolgáltató*” helyébe a „*kereskedő*”, a „*fogyasztó*” helyébe a „*felhasználó*” kerül, stb. A globalizált energetikában is egyre inkább a közérthető szakmai fogalmak helyett virtuális fogalmakat használnak, az új nyelv nehezen fordítható le a valóság nyelvére, ami nehezíti a tisztánlátást. A szakmai érv önmagában csak társadalompolitikailag (a közjó szempontjából) azonos megoldások közötti választás esetén értelmezhető. Gondoljuk meg: milyen szakmaiság az, amellyel a társadalmi érdek ellen érvelnek?

Az energetika fő aspektusai: a biztonság, a fenntarthatóság, a gazdaságosság (jövedelmezőség, megfizethetőség) mind globális (világ) szinten, mind lokális (nemzeti) szinten súlyos társadalompolitikai kérdéseket vetnek fel. Az (energia)politikának kell(ene) a társadalom szempontjából az adott időhorizonton optimális megoldást kiválasztani, a szakmai szervezeteknek pedig ehhez a választáshoz szakmai háttérrel nyújtani. A nyilatkozatban említett „*politikai érdek*” önmagában nem értelmezhető, illetve az mindig a hatalom, vagy a hatalmat gyakorlók mögött állók érdekeinek megjelenítése: a „*rendszerváltozás*” óta a globalitás uralmának helyi képviselője. A magyar „*szakmai-társadalmi*” szervezetek tragédiája, hogy — miközben verbálisan a „*szakma*” és a „*politika*” szétválasztását hangsúlyozták — a rendszerváltozás után még a korábbiaknál is inkább az uralmi, azóta globaloliberális politika szolgálatába szegődtek. Az elnökök által képviselt szervezetek — az említett MEE kivételével — a privatizáció és liberalizáció nyílt „*szakmai*” támogatásával, vagy nyilvánvaló cinkos „*szakmai*” hallgatással elősegítették a neoliberális energiapolitika megvalósulását, kiteljesedését.

Mára a társadalom egyre nagyobb része előtt válik világossá hazánkban is, hogy az energetikai globalizáció zsákutca, ami ellen „*a magyar energetika iránt elkötelezett szakmai alapon szerveződő társadalmi szervezetek*” eddig (?) nem léptek fel, ennek következtében a kialakult helyzetért őket is felelősség terheli, erkölcsi értelemben mindenképpen. A most nyilatkozatban aggódó, a hazai „*társadalmi, politikai nyilvánosságban*” jószerivel ismeretlen szervezetek önként átadták helyüket azoknak a nem „*szakmai*” alapon szerveződő civil (?) szervezeteknek (is), amelyeknek viselkedését most bírálják, s amelyek emiatt is válhatnak túlsúlyossá. Persze ezeknek — a társadalom önvédelmi reflexeit, környezetvédelem esetén az energetikai természetrombolás lelkiismeret-furdalását megjelenítő — szervezeteknek egy részét is manipulálják/befolyásolják. De hát hogyan lehet ezt

számon kérni ezeken, ha a nagy felkészültségű szakmai szervezetek sem tudtak ellenállni? A megkésett megoldás (?), a javítás lehetősége az, ha közösségi érdekű, hiteles szakmai állásfoglalásokkal segítjük a közvélemény felvilágosítását, formálását. Társulatunk szerény lehetőségeihez képest ezt teszi, ezért üdvözl minden szakmai szervezetet, amelyik hasonlóan cselekszik.

A nyilatkozat 1., 2., 3. pontjában szereplő felvetésekkel (megfizethető villanyszolgáltatás, erőműépítés szükségessége, az ország teherbíró képességével arányos tehervállalás a klímaváltozás elleni küzdelemben) egyetértünk, társulatunk megalakulása óta képviseli e nézeteket. A 4. pontban szereplő minősítéseket nem tartjuk elfogadhatónak; a törvények betartásával működő bejegyzett szervezetek legitimitása szakmai szervezetek részéről sem kérdőjelezhető meg. Amint azt számtalanszor kifejtettük, mi is nagyon fontosnak tartanánk az országos stratégiáknak a 9. pontban említett számításokkal, modellezéssel történő alátámasztását, megalapozását, ami jelenleg teljesen hiányzik. Egyetértünk, a 6. pontban szereplő megállapítással, hogy *„a hatóságok rendelkezzenek a feladataik ellátásához szükséges szakmai háttérrel.”* Ehhez azonban a privatizáció következtében szinte teljesen leépült hazai energetikai intézményrendszer megújítása szükséges.

Összefoglalva: a „média-energiapolitizálást” szerintünk is a szakmailag megalapozott valós közösségi energiapolitizálásnak kellene felváltania, ez azonban nem (csak) nyilatkozat, hanem (elsősorban) cselekvés kérdése.

Budapest, 2008. január 14.

Energiapolitika 2000 Társulat Elnöksége